

БАКУНОВИЧ Аліна,
вучаніца 10 класа
ДУА «Мар’інагорская гімназія»
Пухавіцкага раёна.
Тэма: «*Ёсць такая прафесія –
“сеяць разумнае, добрае,
вечнае...”*»

У працы не маеш права
На распач, на слабасць,
На стому. Твая пачэсная справа –
Жыццё адкрываць другому.

Алена Руцкая

Праца настаўніка вельмі нялёгкая. Бо вынік гэтай працы – усё будучае жыццё чалавека. Як казалі гераіня аднаго вядомага фільма: «Памылкі настаўнікаў не такія прыметныя, але абыходзяцца людзям вельмі дорага». Мая мама любіць паўтараць словы Сенекі: «Каго багі захацелі пакараць, таго яны зрабілі педагогам». Педагог – гэта вялізная адказнасць, гатоўнасць ахвяраваць сваім вольным часам, асабістымі справамі, дзяліцца душэўным цяплом і не паказваць сваёй слабасці. Ці многія на такое здольныя? Ці ў многіх бацькоў хапае цярпення і чуласці, каб растлумачыць свайму дзіцяці мудрагелістыя высновы сучаснай навукі? Таму крыўдна часам слухаць, як абразліва гавораць пра настаўнікаў. Канечне, настаўнікі, як і людзі іншых прафесій, па-рознаму адносяцца да сваёй працы, але час усё паставіць на сваё месца. Аджанасць сваёй справе, любоў, што дорыць настаўнік сваім вучням, ніколі не забудуцца.

Я ведаю адзін помнік, каля якога заўсёды ў Дзень настаўніка ляжыць шыкоўны букет у выглядзе сэрца з чырвоных руж. Гэта помнік на звычайных сельскіх могілках, помнік маёй бабулі.

Я памятаю яе не вельмі добра. Звычайная сельская бабуля. Хустачка на галаве. Заўсёды чым-небудзь пачастуе. Заўсёды рухавая, занятая справай. Любіць кіраваць усімі справамі і дзяцей, і ўнукаў, і праўнукаў. Вось такой я запамніла маю бабулю, а дакладней, бабулю маёй маці. Яна памерла, калі мне было каля сямі. І кожны год у першую нядзелю кастрычніка мы нясём бабе Шуры кветкі.

Гэта для нас, унукаў, яна баба Шура. А на працягу амаль трыццаці гадоў яна была Аляксандра Андрэўна для сваіх вучняў і іх бацькоў. Але чаму трыццаці? Гэта толькі працавала яна трыццаць год у сельскай школе пад Мінскам, а Настаўнікам для аднавяскоўцаў яна была заўсёды. Я не памылілася, напісаўшы слова настаўнік з вялікай літары, бо гэтага патрабуе павага і любоў яе вучняў. Па іх словах, яна рабіла з іх «Чалавекаў». Да яе звярталіся, каб напісаць заяву ці скласці пісьмо ў райвыканкам, каб пагаварыла з выпівохам-сынамі, бо яе, настаўніцу, ён паслухае. Ды ці мала яшчэ чым магла дапамагчы настаўніца! А стала настаўніцай баба Шура выпадкова.

Пасля вайны ўсім было вельмі цяжка. Есці не было чаго. Трэба было працаваць, каб зарабляць працадні ў калгасе. Тады будзе бульба ці хлеб. Якая тут навука? Але сельскі настаўнік аказаўся настойлівы: «Шура, ты здатная, табе трэба вучыцца далей». Угаварыў бацьку, звычайнага непісьменнага селяніна, каб той дазволіў паступіць на настаўніцкія курсы. А далей кожны дзень, на досвітку, у любую непагадзь, пешшу пятнаццаць вёрст да Мінска, на вучобу. А там нязвыклая для сельскай дзяўчыны справа – нотная грамата, урокі малявання. Акрамя матэматыкі і пісьма, настаўнік пачатковай школы павінен ведаць і гэта. Канечне, было цяжка. І голадна. Але ніколі не думалася, што можа быць неяк інакш. І не таму, што натхнялі думкі: «Вёсцы патрэбны настаўнік, быць якім – вельмі пачэсна». Не. Проста сорамна было б перад

аднавяскоўцамі і старэнькім настаўнікам: не вытрымала, не змагла, не атрымалася.

І потым, калі стала працаваць у роднай вёсцы, заўсёды ўсё рабіла сумленна. Часта даводзілася заставацца з якім-небудзь вучнем пасля заняткаў, бо бацькі не дапамогуць з хатнім заданнем. Але спачатку трэба дзіця накарміць абедам, потым дапамагчы з матэматыкай ці пісьмом, а потым адвесці дадому ў суседнюю вёску за два-тры кіламетры, бо зімой цямнее рана. А часам прыходзілася бараніць таго вучня ад цяжкай рукі бацькі ці тлумачыць родным, што іх хлопец здольны і яму трэба ў інстытут, а не на завод. А з некаторымі дзецьмі даводзілася тыднямі працаваць, каб яны хаця б навучыліся лічыць пальцы на руцэ. Але ні ад аднаго не адмахнулася. Усіх вывела ў людзі. Ужо стаўшы дарослымі, працуючы на заводзе ці ў магазіне, вучні-аднавяскоўцы пры сустрэчы заўсёды дзякавалі бабулі. Не за веды (іх у сталых людзей хапае), а за той шлях, што паказала першая настаўніца, за тое, што не дала збочыць і заблукаць у жыцці.

Вось так ішлі гады. Выраслі свае дзеці. Нарадзіліся ўнукі. Мая мама расказвала, як бабуля брала яе з сабой у школу. Там, у адным вялікім памяшканні, займаліся вучні адразу трох класаў. Так званая малакамплектная сельская школа. Адзін рад партаў – адзін клас. Першы клас рашае задачы па матэматыцы, другі – выводзіць літары ў пропісях, трэці – чытае ці малюе. А настаўніца разам з усімі. Вось мама і пераходзіла разам з бабуляй ад аднаго рада-класа да другога. З адным класам памалюе, з другім пачытае. Дарэчы, мая мама таксама педагог. Не збіралася ім быць, але, скончыўшы БДУ, цяпер выкладае ў сельскагаспадарчым каледжы. І сама прызнаецца, што не ведае, чым бы іншым хацела займацца. Можа, усё пачалося на тых уроках?

Канечне, быць настаўнікам вельмі цяжка. У першую чаргу таму, што сапраўдны настаўнік аддае часцінку свайго сэрца

кожнаму вучню. Але ж быць настаўнікам і вельмі пачэсна. Можна, рэдка пра гэта гавораць, але кожны чалавек разумее, што ўсіх знакамітых людзей, якімі ганарыцца чалавецтва, выпусцілі ў свет Настаўнікі. Пра іх высакародную працу яскрава сказаў Мікола Чарняўскі:

З часоў далёкіх, самых даўніх,
Які б яму ні выпаў лёс,
Да вучняў ідучы, Настаўнік
З сабой у сэрцы Сонца нёс.

У Аляксандры Андрэеўны Малахоўскай не было высокіх узнагарод і званняў. Але ў яе засталіся вучні, якія неслі ёй кветкі на ўсе дні нараджэння і ў Дзень настаўніка. Нясуць і цяпер. Наш букет у Дзень настаўніка ніколі не бывае першым, хоць мы і прыходзім зранку. Першым сваю настаўніцу віншуе яе вучань, Міця, як звала яго бабуля. Яму ўжо за шэсцьдзясят, ён бізнесмен, заўсёды неверагодна сур'ёзны і неверагодна заняты. Але кожны год знаходзіць час, каб вярнуць сваёй першай настаўніцы кавалачак сэрца, што калісьці атрымаў.